

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-03-02

Diarienummer N166-1353/22

Handläggare

Martina Lundgren, Emma Lindberg

Telefon: 031-365 00 00

E-post: martina.lundgren@socialhisingen.goteborg.se

Svar på remiss gällande Göteborgs Stads riktlinje för arbetet med avhoppare (SLK dnr 1370/21)

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Hisingen beslutar att tillstyrka remissen *Göteborgs Stads riktlinje för arbetet med avhoppare* (SLK, dnr 1370/21).
2. Socialnämnd Hisingen översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Socialnämnd Hisingen förklarar paragrafen omedelbart justerad

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2022-12-14 att remittera stadsledningskontorets förslag till Göteborgs Stads riktlinje för arbete med avhoppare till ett antal remittenter, däribland socialnämnd Hisingen. Förslag till riktlinje ska ersätta nuvarande riktlinje och ett antal förändringar har gjorts. Förslaget till ny riktlinje utgår från stadens nuvarande organisation och syftar till att tydliggöra ansvarsfördelningen och avser tydliggöra ärendeprocessen. Förvaltningens samlade bedömning är att en gemensam riktlinje för arbetet med avhoppare behövs men att vissa områden i förslag till riktlinje behöver förtydligas och justeras.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Enligt stadsledningskontorets underlag visar ekonomiska beräkningar att samhällskostnaden för en gängkriminell person uppgår till cirka 1,5 miljoner kronor per år. Dessa kostnader, som är löpande, kan jämföras med Göteborgs Stads kostnad för den dyraste och mest omfattande insatsen som Göteborgs Stad gör tillsammans med samverkande myndigheter i de svåraste avhopparärenden. En sådan insats beräknas kosta cirka 1,2 miljoner kronor första året och cirka hälften det andra året. En gängkriminell individ som är aktiv under många år kan komma att kosta tiotals miljoner kronor. Samhällsekonomiskt är det en stor vinst för varje individ man kan få att lämna kriminalitet, även om de som gynnas av minskade samhällskostnader främst är andra aktörer än de kommunala.

Kommuner kan ansöka om statligt medel för det stöd som ges i enskilda avhopparärenden. Förslaget till riktlinje tydliggör ansvaret för att ansöka om statliga medel vilket ökar möjligheten för staden att ta del av dessa.

Avhopparärenden är således kostsamma och i nämndernas budget ställs inte sällan olika målgruppers behov mot varandra. Samlad avhopparverksamhet inom socialförvaltning

Centrum har noterat en kraftig ökning av antalet personer i målgruppen som söker stöd och skydd. 40 personer har varit aktuella för bedömning under 2022 och av dessa har 27 personer uppfyllt kriterierna för särskild avhoppare. 2019 infördes orsakskoden ”Kriminalitet/avhopparverksamhet” i Treserva, som är den koden klienter aktualiseras enligt om det redan från början är uppenbart att det handlar om ett eventuellt avhopp.

Förslaget till ny riktlinje inkluderar även individer som vill lämna en hederskontext. Den utökade målgruppen kan komma att innebära ökade kostnader för socialnämnderna. Riktlinjen syftar till att fastställa åtagande och ansvar för arbetet. Stadsledningskontorets antagande är att fler avhoppare, både kvinnor och män, kan identifieras och motiveras i takt med att ansvaret tydliggörs och verksamheten utvecklas samt blir mer tillgänglig för den aktuella målgruppen. Det kan komma att påverka kostnaderna för socialnämnderna på kort och medellång sikt. Vidare inkluderar riktlinjen även ansvar för socialnämnderna att handlägga och myndighetsutöva i ärenden för anhöriga till avhoppare/särskilda avhoppare.

Förvaltningens bedömning är att riktlinjen kan komma innebära ökade kostnader. Gällande avhopparna i sig bedömer förvaltningen emellertid inte att nämndens kostnader kommer öka nämnvärt, eftersom förvaltningens bedömning är att dessa klienter i hög utsträckning redan finns i systemet. Det som kan komma utgöra merparten av nämndens ökade kostnader är kostnader för insatser och/eller skydd till anhöriga. Exempel på sådana kostnader är kostnader för boendeplaceringar. Dessutom kan kostnader för boendeplaceringar komma att öka ytterligare som ett resultat av förslagen i promemorian Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Kriminella nätverk, organiserad brottslighet och parallella samhällen utgör stora hot mot de mänskliga rättigheterna, barnkonventionen och demokratin. Förenta nationernas (FN:s) konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) ska barnets rättigheter beaktas i alla åtgärder och beslut som rör barn. Det är därför viktigt med ett barnrättsperspektiv i arbetet med personer som vill lämna kriminella miljöer, hederskontext och våldsbejakande extremism. Enligt barnkonventionen har barn rätt till likabehandling, delaktighet och rätt till liv och utveckling. Barn har även rätt till trygghet, utbildning, hälsa och fritid.

Barn och unga drabbas på flera olika sätt av kriminella nätverk, hedersrelaterat våld och våldsbejakande extremism. Dels genom den direkta risken att rekryteras in i de här miljöerna, dels att barn och unga drabbas av den brottslighet som begås av dessa kriminella grupperingar. Barn och unga drabbas också av att föräldrar, vårdnadshavare, andra familjemedlemmar och släktingar lever i kriminella eller extremistiska miljöer. Forskning indikerar att barn som utsätts för våld löper större risk att utsättas för våld även senare i livet. De är också mer benägna att själva agera våldsamt, både som barn och som vuxna. En framgångsfaktor för ett lyckat avhopp är att skapa en god familjerelation vilket gagnar både avhopparen och dennes barn. Riktlinjen syftar till att tydliggöra stöd till anhöriga och familj och ska även ha barnets bästa i beaktande.

Det är nästan uteslutande pojkar och unga män som rekryteras till kriminella nätverk. Pojkar med neuropsykiatriska eller intellektuella funktionsnedsättningar löper en större risk att utnyttjas till kriminalitet på olika sätt. Utvecklingen visar dock att allt fler flickor och unga kvinnor involveras i den brottslighet som de kriminella grupperingarna eller våldsbejakande extremistiska miljöerna ägnar sig åt. Det hedersrelaterade våldets kollektiva karaktär innebär att det kan finnas förövare av båda könen och att de utsatta kan vara både kvinnor och män samt flickor och pojkar. Möjligheten till avhopp som innebär avbrott från miljöerna torde vara lika för kvinnor och män, även om det saknas forskning på kvinnors avhopp. Förvaltningens bedömning utifrån erfarenheterna från Samlad avhopparverksamhet (SAV), är att kvinnor kan ha ett stödbehov som ur vissa aspekter ser något annorlunda ut jämfört med mäns behov, vilket behöver beaktas i utformning av insatser och arbetssätt.

Organiserad brottslighet i form av kriminella nätverk/grupperingar samt de våldsbejakande extremistiska miljöerna har sin utgångspunkt framför allt i stadens socioekonomiskt svagare bostadsområden och påverkar dessa än mer negativt. Brottsligheten har stor påverkan på den lokala tryggheten och den lokala situationen har påverkan på individernas motivation till förändring. Konsekvenserna av de brottsliga handlingarna påverkar även hela staden negativt, genom bland annat en ökad otrygghet. En viktig åtgärd för att förebygga och bekämpa brottslighet, hedersrelaterat våld och förtryck samt våldsbejakande extremism är att fler individer kan ges nödvändigt stöd från samhället för att kunna lämna dessa miljöer. Göteborgs Stads individarbete med avhoppare är en del av det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet som bedrivs i staden. Det har även bäring på stadens arbete med att motverka utsatta områden.

Vidare är organiserad brottslighet, våldsbejakande extremism och hedersmiljöer ett hot mot demokratin då den också yttrar sig genom otillåten påverkan, hot och påtryckningar mot individer, grupper, stadens anställda och privata näringsidkare. Det är en grogrund för en tystnadskultur vilket i sig även riskerar att påverka rättssäkerheten.

Förvaltningen instämmer i att det behövs en tydlig styrning i stadens arbete med avhoppare. I avsaknad av laglig reglering och befintlig praxis i arbetet med avhoppare är en riktlinje för arbetet nödvändig för tydlig ansvarsfördelning och likvärdig och rättssäker hantering av ärenden.

Vidare bedömer förvaltningen att det är positivt att riktlinjen anger stöd till anhöriga och familj, vilket bidrar till den sociala dimensionen och även närmar sig ett stärkt barnrättsperspektiv i arbetet. Förvaltningen bedömer emellertid att kvinnor behöver lyftas specifikt i vissa avseenden och att barnrättsperspektivet behöver beaktas ytterligare, genom att bland annat inte ingå i föreslagen riktlinje som beskriver en ärendehantering anpassad för vuxna.

Samverkan

Information har skett i förvaltningsgemensam samverkansgrupp (FSG) den 21 mars 2023.

Bilagor

1. Förslag Göteborgs Stads riktlinje för arbete med avhoppare

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2022-12-14 att remittera stadsledningskontorets förslag till Göteborgs Stads riktlinje för arbete med avhoppare till ett antal remittenter. Socialnämnd Hisingen ska ta ställning till förslaget och översända yttrandet till stadsledningskontoret senast 2023-03-31.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2021-10-28 § 8 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att revidera styrande dokument för arbete med avhoppare. Stadsledningskontoret har tagit fram ett förslag till reviderad styrning i arbetet i form av en ny riktlinje. Revideringen har skett i samverkan med socialförvaltningen Centrum och i samråd med övriga socialförvaltningar i staden.

Kommunstyrelsen beslutade 2022-12-14 att remittera stadsledningskontorets förslag till Göteborgs Stads riktlinje för arbete med avhoppare till socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, samt Polismyndigheten Storgöteborg och Kriminalvården.

Förslaget till ny riktlinje utgår från stadens nuvarande organisation och syftar till att tydliggöra ansvarsfördelningen i arbetet. Med utgångspunkt i såväl nationella strategier i arbetet med avhoppare och lokala utmaningar, är förslaget i den nya riktlinjen att även individer som vill lämna en hederskontext ska omfattas av rätten till stödinsatser. Förslaget till riktlinje avser tydliggöra ärendeprocessen och inkluderar även ansvaret för uppföljning av arbetet.

Stadsledningskontorets bedömning är att förslaget till riktlinje omhändertar intentionerna i Göteborgs Stads policy för arbetet med avhoppare.

Syftet med att arbeta med avhoppare

Stadens arbete med avhoppare syftar till att nå det övergripande målet i Göteborgs stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program som är att Göteborg är en trygg och säker stad där alla som lever, verkar och vistas tar ansvar och bidrar till ökad trygghet och minskad brottslighet. En viktig del i det brottsförebyggande arbetet är att förhindra återfall i brott. I programmet finns även målet att minska benägenheten att begå brott med den tillhörande strategin *”Göteborgs Stad ska rikta skyndsamma och samordnade boende-, behandlings- och arbetsmarknadsinsatser till den som vill lämna ett liv i kriminalitet, har avtjänat straff eller är rädd för att bli indragen i en kriminell livsstil. Familj och anhöriga ska få stöd och hjälp vid behov”*. Programmet innehåller även strategier som syftar till att stärka arbetet mot våldsbejakande extremism och hedersrelaterat våld.

Stadens arbete med avhoppare ska ses mot bakgrund av att organiserad brottslighet, våldsbejakande extremism och hedersrelaterat våld är allvarliga samhällsproblem. Det drabbar offren och deras anhöriga, men inverkar också på förövarens fortsatta liv och får konsekvenser för andra delar av samhället såsom känslan av trygghet i det offentliga rummet och möjligheten för staden att fullgöra sitt grunduppdrag.

Nuvarande styrande dokument för stadens arbete med avhoppare

Kommunfullmäktige antog 2019-06-11 § 22 en policy och en riktlinje för avhopparverksamheten. Policyn syftar till att fastställa de övergripande principerna för Göteborgs Stads arbete med avhoppare och skapa en stadenövergripande samsyn.

Policyn anger att alla som vill lämna kriminalitet och kriminella eller våldsbejakande grupperingar (avhoppare) ska kunna få lämpligt stöd genom för den enskilde gynnande tolkning och tillämpning av befintliga lagar och regler. Arbetet ska ske likartat över staden.

Policyn konkretiseras av en riktlinje för arbetet med avhoppare där syftet är att fastställa definitioner och tydliggöra den allmänna ansvarsfördelningen i staden. I riktlinjen görs skillnad på avhopparärenden respektive särskilda avhopparärenden.

Nuvarande organisering av avhopparverksamheten

Socialnämnd Centrum ansvarar för Samlad avhopparverksamhet (SAV) vilket framgår av nämndens reglemente. SAV startade upp i januari 2022 utifrån den inriktning som Socialnämnd Centrum beslutade 2021-05-18.

Syftet med en samlad verksamhet är att öka likvärdighet i staden och kvalitet i handläggningen genom att SAV:s handläggare utvecklar särskild kompetens om målgruppen och kan vara drivande i att utveckla insatserna som erbjuds. Ytterligare ett syfte med den samlade verksamheten är att tillgängligheten ska öka genom att det blir lättare för individer, liksom för stadens samverkanspartners, att veta vart man ska vända sig. En samlad verksamhet bedöms kunna utgöra en gemensam plattform för samverkan med andra myndigheter.

SAV ansvarar för så kallade särskilda avhopparärenden för samtliga stadsområden. Uppdraget avser hela myndighetsutövningen, att ta emot, utreda behov, hitta lämpliga insatser, upprätta arbetsplan, fatta beslut, genomföra insatser och följa upp dessa ärenden.

För de individer som inte bedöms vara särskilda avhoppare sker handläggning och beslutsfattande av den socialtjänst där individen är folkbokförd. Utgångspunkten här är att nämnden handlägger samtliga delar av ett ärende, försörjningsstöd, boende och övriga biståndsinsatser.

Juridiska utgångspunkter

Av 2 kap. 1 § socialtjänstlagen framgår att kommunen svarar för socialtjänsten inom sitt geografiska område. Där anges även att kommunen har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp de behöver. Såväl trygghetsfrämjande som brottsförebyggande arbete är alltså något som inryms i det som utgör en kommuns uppdrag. Socialtjänstlagen pekar ut vissa grupper som socialtjänsten har ett särskilt ansvar för. Avhoppare är inte en sådan grupp, men kommunfullmäktige i Göteborgs Stad har beslutat att stadens socialtjänst ska arbeta aktivt även med denna målgrupp.

Det har under en längre tid uppmärksammats att det finns ett behov av förtydligande av vilket uttryckligt ansvar kommunerna ska ha för det brottsförebyggande arbetet.

För närvarande bereder regeringen ett förslag till en ny lag om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete (SOU 2021:49). Där beskrivs att åtgärder för att förebygga återfall i brott utgör en viktig del av det brottsförebyggande arbetet och möjligheterna att

lämna en kriminell bana uppmärksammas särskilt i utredningens direktiv. Stadens arbete med avhoppare ligger i linje med dessa uttalanden.

Individer som ingår i definitionen för avhoppare kan både utöva våld och samtidigt själva vara brottsutsatta. Socialnämnden har ett särskilt ansvar för brottsutsatta, vilket framgår av bestämmelsen i 5 kap. 11 § socialtjänstlagen. Socialtjänstens bedömning av risken för ytterligare våld utgör en del av utredningen av den våldsutsattas behov av skydd och stöd.

Individens motivation är en central faktor för att nå framgång i arbetet med avhoppare. Insatser till avhoppare ges enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, som anger att den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Ett beslut om avslag enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen kan överklagas till förvaltningsdomstol.

I socialtjänsten råder stark sekretess för uppgifter om enskildas personliga förhållanden. För att kunna samverka med andra myndigheter i avhopparärenden, vilket är nödvändigt, är det en förutsättning att den enskilde samtycker till att bryta sekretessen.

Förslag till ny riktlinje för Göteborgs Stads arbete med avhoppare

Stadsledningskontoret anger att syftet med förslag till Göteborgs Stads riktlinje för arbete med avhoppare är att fastställa kommunens åtagande gällande arbetet med avhoppare och skapa en stadsövergripande samsyn i hur arbetet ska bedrivas. Syftet är även att fastställa målgrupper och definitioner för stadens arbete med avhoppare samt att tydliggöra ansvarsfördelningen i arbetet. Vidare är syftet med riktlinjen också att tydliggöra att arbetet med avhoppare är en prioriterad del av det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet.

Enligt förslag till ny riktlinje ska varje berörd nämnd planera sin verksamhet baserat på riktlinjen. Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst samt kommunstyrelsen omfattas av riktlinjen.

Definition av avhoppare

För att en individ ska definieras som avhoppare enligt förslag till ny riktlinje ska individen:

- tillhöra en kriminell gruppering/nätverk, våldsbejakande extremistisk miljö eller hederskontext,
- vilja lämna den miljö man tillhört,
- ha behov av samhällets stöd och/eller skydd samt
- lämna sitt samtycke till att sekretessen mellan myndigheter hävs.

Samtliga ovanstående kriterier ska vara uppfyllda för att individen ska bedömas vara en avhoppare. Bedömning ska göras av myndighetsutövande socialtjänst.

Definitionen utgår från den nationella strategins definition med tillhörande kriterier, men har snävat in för att ge ett tydligare stöd i bedömningen av avhoppare. Förslaget innehåller även tillägget om att individen ska lämna sitt samtycke till att bryta sekretessen mellan myndigheter. Anledningen till stadens tillägg är att samtycket är av största vikt för att socialtjänsten ska ges möjlighet att utreda individens behov av stöd och kunna bevilja adekvata insatser.

I definitionen ingår, liksom tidigare, avhopp från kriminella nätverk/grupperingar samt våldsbejakande extremistiska miljöer. Nytt i förslaget till riktlinje är att den även inkluderar individer som vill lämna en hederskontext, mot bakgrund av att tidigare studier visar på samband mellan hederskultur, klanstrukturer, gängkriminalitet och våldbejakande islamistisk extremism. Det syns både strukturellt, geografiskt och genom att individer rör sig mellan eller befinner sig i flera grupper samtidigt.

I riktlinjen förekommer även begreppen *potentiell avhoppare* och *särskild avhoppare*. En individ benämns som potentiell avhoppare under den tid det tar att fastställa om individen uppfyller Göteborgs Stads definition för en avhoppare. När en individ har en låg hotbild och ett lågt behov av samhällets skydd, ska ärendet handläggas av den socialförvaltning i det stadsområde där individen har sin tillhörighet. Har individen en hög hotbild och ett högt skyddsbehov, betecknas individen som en särskild avhoppare och ärendet ska handläggas av socialförvaltningen Centrum genom Samlad avhopparverksamhet SAV, oavsett individens tillhörighet.

Avhopparens behov av stöd

Avhopparen behöver många gånger skapa ett nytt liv och bryta alla sina tidigare band. Inledningsvis behöver avhopparen ofta ett nytt boende och försörjning. Om hotbilden och skyddsbehovet är högt kan en flytt till annan ort behövas. Med tiden behöver avhopparen, förutom hjälp med försörjning, en meningsfull och långsiktig sysselsättning, såsom arbete eller utbildning.

Många gånger behöver mer akuta åtgärder i form av vård eller behandling sättas in. Inte sällan förekommer behov utifrån förekomst av alkohol- och/eller drogmissbruk eller behov av psykiatrisk vård eller traumabehandling. Därutöver krävs det ofta ett påverkansarbete för att bryta kriminella tankemönster, en förutsättning för att starta ett nytt liv.

För att möta avhopparens behov så tydliggör förslag till ny riktlinje att ett avhopparärende ska handläggas av personal med kompetens om målgruppen och lämplig utbildning och erfarenhet för uppgiften. Respektive socialnämnd ansvarar för att utse en kontaktperson för arbetet med avhoppare. I riktlinjen framgår även socialnämnd Centrums ansvar genom SAV, att utveckla metodstöd och finnas som en kompetensresurs för övrig socialtjänst i staden.

Riktlinjen anger att arbetet med avhoppare ska bedrivas på ett likartat sätt över hela staden och ska kunna ske med såväl omedelbara beslut och insatser som med långsiktig uthållighet och kontinuitet.

I Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program framgår att även familj och anhöriga ska få stöd och hjälp vid behov för att förmå en individ att lämna kriminella grupperingar. Förslaget till riktlinje anger att arbetet med avhoppare ska präglas av en helhetssyn och att familjerelationer och det personliga sociala nätverkets uthållighet och stöd kan ha en positiv påverkan på människors motivation att söka hjälp eller bibehålla motivation under en pågående avhopparprocess. Vid behov av stöd, service eller insats för barn, familj eller andra nära anhöriga till avhoppare ska ansökan om bistånd utredas och beslutas inom respektive socialförvaltning. Handläggande socialtjänst i avhopparärendet ansvarar för att informera anhöriga om stöd och hjälp som finns att få och upprätta kommunikationsväg till ansvarig verksamhet. Syftet är att främja ett helhetstänk kring avhopparen och att öka förutsättningarna för ett lyckat avhopp.

Med ett ökat stöd och information om anhörigas möjligheter kan även fler kvinnor uppmärksammas som avhoppare.

Uppföljning av avhopparärenden

Den lokala uppföljningen av avhoppare ska ske inom respektive socialtjänst och fokusera på hur det går för individerna och huruvida de följer den upprättade arbetsplanen. Det handlar primärt om att säkerställa att motivationen för insatserna kvarstår och att individen fullföljer de insatser som avtalats, likt ordinarie uppföljning av individärenden inom socialtjänsten. Möjligheten till att följa upp individens fortsatta kriminalitet finns i det samtycke som ska inhämtas enligt riktlinjen, vilket möjliggör uppgifter från andra myndigheter.

Riktlinjen tydliggör även hur uppföljning av avhopparverksamheten ska ske och nämndernas ansvar i den samlade uppföljningen. De fyra socialnämnderna ansvarar för uppföljning i respektive individärende. Socialnämnd Centrum, genom SAV, ansvarar för att samla statistiken stadenövergripande nivå och rapportera till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljning av riktlinjen.

Samverkan med andra myndigheter

Stadens arbete med avhoppare är beroende av en god samverkan med andra aktörer i samhället. Samarbete och samverkan måste ske på flera nivåer parallellt.

Polismyndigheten har ett brett brottsbekämpande och brottsförebyggande uppdrag. I sin verksamhet kommer myndigheten på olika sätt i kontakt med personer som kan bli aktuella för avhopp. Polismyndigheten har en stor kunskap om kriminella miljöer och om de individer som rör sig i sådana miljöer. Polismyndigheten har en väsentlig roll i att medverka till en initial och strukturerad riskbedömning i syfte att bedöma skyddsbehov och val av skyddsåtgärder för individen. Riskbedömningen blir även avgörande för om individen bedöms som särskild avhoppare och således vilken nämnd som ansvarar för handläggningen. Polismyndigheten är även ett viktigt stöd i bedömningar kring om avhopparen har upphört med sin kriminella livsstil.

Kriminalvården ansvarar för häkten, fängelser och frivård. Myndighetens verksamhet syftar bland annat till att minska brottsligheten och öka människors trygghet genom att påverka och motivera intagna att bryta med den kriminella livsstilen. Ett sätt för att åstadkomma det är att minska risken för återfall för de individer som är föremål för Kriminalvårdens insatser. Myndigheten har omfattande behandlingsprogram för intagna i anstalt och för de som undergår frivård. Arbetet med att återanpassa individer till samhället inleds redan på anstalt och fortsätter sedan vid den villkorliga frigivningen fram till övervakningstidens slut.

Riktlinjen förutsätter ett nära samarbete med Polismyndigheten och Kriminalvården men även andra aktörer. I förslaget till riktlinje fastställs även vilket ansvar som åläggs kommunstyrelsen, socialnämnden Centrum och övriga nämnder när det gäller samverkan med andra myndigheter. Kommunstyrelsen föreslås ansvara för den strategiska samverkan, vilken primärt sker genom stadens avsiktsförklaring Kunskapscentrum mot organiserad brottslighet. Socialnämnd Centrum, genom SAV, ansvarar för operativ samverkan och samordning med andra myndigheter och organisationer på lokal, regional och nationell nivå. Respektive socialtjänst ansvarar för att samverkan och samordning sker på lokal nivå utifrån individens behov av stöd och insatser.

Ändringar i riktlinjen

Förslaget till ny riktlinje för Göteborgs Stads arbete med avhoppare inkluderar även de individer som vill lämna en hederskontext vilket beskrivs närmare ovan. Riktlinjen innehåller det nya begreppet *potentiell avhoppare*. Individen benämns som potentiell avhoppare under den tid det tar att fastställa om individen uppfyller Göteborgs Stads definition för en avhoppare. Förslaget till ny riktlinje innehåller även stöd för socialtjänsten i att bedöma om kriterierna för att definieras som avhoppare är uppfyllda.

Vidare framgår ansvaret för stadens samlade avhopparverksamhet, SAV enligt beslut i kommunfullmäktige 2020-06-17, § 584. Beslutet innebär att SAV ska arbeta med:

- Handlägga särskilda avhopparärenden
- Bedöma avhopparärenden enligt riktlinjen
- Bemanna avhoppartelefonen
- Utveckla stödinsatser och vara kompetensresurs
- Uppsökande arbetssätt

Utöver det ansvar som tilldelades SAV i ovanstående beslut anger förslag till ny riktlinje även att SAV ansvarar för utveckling och förvaltning av gemensam processkarta för avhopparärenden i Göteborgs Stad, liksom för uppdraget att utveckla särskilda metodstöd eller insatser riktade till unga avhoppare i enlighet med kommunstyrelsens beslut 2022-12-14. Förvaltningen bedömer att ambitionsnivån kan komma att bli kostnadsdrivande för förvaltningarna. Ansvaret borde utformas så att arbetet utförs gemensamt och tillsammans med 4 socialförvaltningarna.

Enligt den nu gällande riktlinjen är det stadsledningskontoret som avgör huruvida en person är att definiera som särskild avhoppare eller inte och det finns flera faktorer som ska beaktas i bedömningen. I förslaget till ny riktlinje är det socialnämnd Centrum, genom SAV, som har mandat att bedöma vilken typ av avhoppare som avses samt att det är individens hotbild som primärt ska ligga till grund för bedömningen. Förvaltningens bedömning är om SAV:s bedömning avser en hel familj, så kommer det falla på ansvarig förvaltning att ta hand om övriga i familjen. Detta borde vara sammanhållen hantering hos SAV.

I den nuvarande riktlinjen framgår att en avhopparprocess inte ska inledas om individen är misstänkt för allvarlig brottslighet som kan förväntas leda till ett längre frihetsberövande. I förslag till ny riktlinje har den avgränsningen tagits bort. I stället anges att om individen är misstänkt för allvarlig brottslighet ska det i samverkan med Polismyndigheten göras en bedömning om det är lämpligt att fortsätta avhopparprocessen. Syftet med förändringen är att nyttja det motivationsfönster som inte sällan öppnas när en individ står inför ett längre frihetsberövande. I och med att riktlinjen anger att det alltid ska tas en kontakt med Polismyndigheten kan en gemensam bedömning göras om lämpligheten från fall till fall. Förvaltningens bedömning är om det är rimligt att någon som kan stå inför ett frihetsberövande ska kunna ha möjlighet att välja avhopparprocessen. Förvaltningen bedömer inte att detta kan ha sådan verkan som intentionen är med riktlinjen.

Förslag till ny riktlinje syftar till att utgöra ett tydligare stöd i handläggningen av avhopparärenden. Det handlar om att socialtjänsten ska kunna göra likartade

bedömningar av individens hotbild och kriminella livsstil för att bedöma om individen är en avhoppare och vilken typ av insatser som krävs. Därmed innehåller förslaget till riktlinje en beskrivning av ärendeprocessen och vikten av att utreda individens egen kriminalitet.

Koppling till stadens arbete enligt Group Violence Intervention, GVI

Kommunfullmäktige gav 2021-11-25 § 25 kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst införa metoden Group Violence Intervention (GVI) med lokal anpassning i Göteborg. Socialnämnden Centrum uppdrogs att leda projektet. Inom ramen för GVI ska socialtjänsten erbjuda målgruppen en väg ut ur kriminella miljöer och på så sätt kunna erbjuda en ny chans att komma in i samhället. Arbetet enligt GVI i Göteborg sker i samverkan med Polismyndigheten och Kriminalvården.

GVI är ingen strategi för att minska alla typer av brottslighet eller för att få individer att helt sluta med kriminalitet, utan insatser ska riktas specifikt mot det grova våldet. Här skiljer sig målgruppen mot den som definieras i riktlinjen för avhoppare. För en avhoppare är den egna motivationen avgörande för rätten till insatser. En individ som pekats ut inom GVI behöver inte ha en egen motivation, utan syftet är att stoppa en våldsspiral och anledningen till att individen accepterar socialtjänstens insatser kan vara att slippa repressalier från polisen. En annan tydlig skillnad mellan GVI och det ordinarie arbetet med avhoppare är tidsperspektivet. Den omedelbara effekten, där en våldsspiral bryts, är central för arbetet inom GVI, medan arbetet med avhoppare syftar till att individen på lång sikt leva ett liv utan kriminalitet.

En individ som har kartlagts inom ramen för stadens arbete enligt GVI ska betraktas som en potentiell avhoppare när den visar en egen vilja till att ta emot samhällets stöd, exempelvis genom att kontakta avhoppartelefonen.

Uppsökande verksamhet och annat stöd

Uppsökande och motiverande arbete är en del av Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. En stor del av stadens uppsökande verksamhet för att hitta och motivera personer att hoppa av en kriminell livsstil sker inom ramen för stadens organisering Trygg i Göteborg som grundar sig i en stadenövergripande överenskommelse med Polismyndigheten. Ytterligare en del av den uppsökande verksamheten sker inom ordinarie socialtjänst genom kontakt angående försörjningsstöd, stöd mot missbruk eller frågor kring barn och unga. Förslaget till riktlinje avser inte den uppsökande delen av arbetet, utan syftar till att tydliggöra stadens ansvarsområden när kontakt har etablerats med en potentiell avhoppare. Som en del i detta förebyggande arbete har Socialförvaltningen Nordost etablerat ett aktivt uppsökande mot målgruppen ungdomar och unga vuxna mellan 12–25 i eller i riskzon för nyrekrytering till kriminella nätverk genom det nystartade ”Förebyggande teamet”.

Förvaltningens bedömning

I kommunstyrelsens remissutskick ombeds remittenterna att särskilt belysa de ekonomiska och kompetensmässiga förutsättningarna för att kunna arbeta enligt riktlinjen. Remissen avser även hur de berörda parterna ser på ansvarsfördelningen, tydligheten i hanteringen av ärenden samt huruvida det finns intentioner i den nuvarande policyn som behöver stärkas i riktlinjen. Nedan kommer förvaltningen ge sin bedömning utifrån stadsledningskontorets önskemål och vad i övrigt förvaltningen bedömer gällande riktlinjens innehåll.

Ekonomiska förutsättningar

Under rubriken Bedömning ur ekonomisk dimension gör förvaltningen bedömningen att den största ökningen av kostnader kan antas vara de för insatser och/eller skydd till anhöriga. Exempel på sådana kostnader är kostnader för boendeplaceringar. Om exempelvis en utredande enhet på avdelning Barn och unga gör bedömningen att man för barnets bästa kan behöva flytta på en hel familj innebär det en stor kostnad. När nämnderna nu får ett utpekat ansvar för anhöriga till avhoppare/särskilda avhoppare kan detta leda till att fler sådana bedömningar görs.

Kompetensmässiga förutsättningar

Inom förvaltningen finns det många handläggare med kunskap om, erfarenhet av och vilja att arbeta med krävande målgrupper, som exempelvis avhoppare. Förvaltningen bedömer således att den interna kunskapen är god och att det finns goda möjligheter att internt kunna höja kunskapen ytterligare. Då det inte i riktlinjen tydliggörs vilken särskild kompetens handläggare i avhopparärenden bör ha kan eventuella kompetenshöjande insatser innebära en ökad ekonomisk kostnad för förvaltningens berörda avdelningar. Förvaltningens verksamheter kan komma att behöva kompetensförstärkning i takt med att ny kunskap skapas och nya metoder och arbetssätt utvecklas. En utmaning för förvaltningens ordinarie myndighetsutövning är att avhopparärenden är relativt sällan förekommande i stadsområdet. Riktlinjens föreslagna kontaktperson för avhopparfrågor blir en viktig bärare av kompetens och stöd i handläggningen. Vidare är fortsatt kontakt med och konsultativt stöd från SAV betydelsefullt i ärendehanteringen, inte minst i ärenden för anhöriga och familjer i behov av stöd och skydd.

Ansvarsfördelningen

På det stora hela är förvaltningens bedömning att ansvarsfördelningen är rimlig. Vidare är det förvaltningens bedömning att de ansvar förvaltningen ålägges möjliga att omhänderta. Dock vill förvaltningen göra följande anmärkningar:

I riktlinjen åläggs Socialnämnd Centrum, genom SAV, ansvar tillsammans med övriga socialnämnder ta fram metodstöd och stödinsatser riktat till unga avhoppare. Att SAV är inblandad i processen med samtliga förvaltningar bör öka möjligheten att arbetet blir så likartat som möjligt mellan de fyra. I riktlinjen framläggs att Socialnämnd Centrum ska ansvara för att utgöra en kompetensresurs. Inom ramen för nämndens ansvar bör någon form av samverkansforum mellan de fyra förvaltningarna, samt andra aktörer, vara möjligt att uppärbeta. Syftet med samverkansforumet kan till exempel vara att uppdatera varandras lägesbilder, samt utveckla och uppdatera det metodstöd som SAV i samverkan med övriga socialnämnder ansvarar för att ta fram.

Ansvarsfördelning särskilda avhoppare och avsaknad av definition

För att vara en avhoppare enligt förslag till riktlinje ska individen:

- Tillhöra en kriminell gruppering/nätverk, våldsbejakande extremistisk miljö eller hederskontext
- Vilja lämna den miljön man tillhört,
- Ha behov av samhällets stöd och/eller skydd samt
- Lämna sitt samtycke till att sekretessen mellan myndigheter hävs.

Samtliga kriterier föreslås ska vara uppfyllda för att individen ska kunna vara en avhoppare. Bedömning ska göras av myndighetsutövande socialtjänst.

Förvaltningen ser en risk med att föreslagen definition av avhoppare utesluter individer och grupper som ingår i kriminella miljöer och som behöver stöd och hjälp för lämna. Det handlar primärt om:

- individer som inte tillhör något specifikt kriminellt nätverk men som ändå ingår i organiserad brottslighet. Det kan handla om individer som har ett nära samröre med ett eller flera kriminella nätverk och som många gånger kan ha hög hotbild. Det är inte ovanligt att definitionen av vem som ingår i ett nätverk är "flytande" och kan, för de som rör sig i dessa kretsar, förändras från en dag till en annan beroende på omständigheter.
- individer som på olika sätt är möjliggörare i den kriminella miljön. Det kan till exempel handla om personer som besitter särskild kunskap om vapen samt, inte minst, de kvinnor som länge har rört sig i den här miljön men som först på senare tid har uppmärksammats allt mer.
- kvinnor som grupp. Det har på senare tid framgått att kvinnor har ett mer aktivt deltagande i nätverkens brottsliga verksamhet jämfört med vad som tidigare har varit känt. Uppgifterna indikerar att de, vid sidan av en mer stödjande roll, är aktiva i såväl planerings- som genomförandefasen av olika brottsupplägg. Kvinnors delaktighet i den organiserade brottsligheten betraktas dock vanligtvis som "passiv", i synnerhet kopplat till den brottslighet som förknippas med lokala problembilder i utsatta områden, det vill säga vapen-, vålds- och narkotikabrottslighet.

Särskilda avhoppare

Förvaltningen saknar en definition av särskilda avhoppare i förslag till riktlinje. I förslag till ny riktlinje går att läsa följande:

- *Socialnämnd Centrum genom samlad avhopparverksamhet (SAV) ansvarar för att handlägga och myndighetsutöva i ärenden för personer som omfattas av riktlinjens definition på särskilda avhoppare.*

För att öka tydligheten i gränsdragning mellan nämnder behöver en tydlig definition av särskild avhoppare anges i riktlinjen, så som ansvarspunkten ovan uttrycker ska finnas med.

Vidare finns i förslag till riktlinje en beskrivning av ärendetillhörighet utifrån individens hotbild och skyddsbehov: *"När individen har en låg hotbild och ett lågt behov av samhällets skydd ska ärendet handläggas av den socialförvaltning i det stadsområdet där individen har sin tillhörighet. Har avhopparen en hög hotbild och ett högt skyddsbehov, betecknas individen som en särskild avhoppare och ärendet ska handläggas av socialförvaltningen Centrum genom samlad avhopparverksamhet (SAV) oavsett individens tillhörighet."*

Förvaltningen önskar förtydligande om ovan beskrivning ersätter tidigare definition av målgruppen särskild avhoppare, såsom den anges i nuvarande riktlinje. Om så är fallet, ställer sig förvaltningen tveksam till den relativt stora förändringen i definition av särskild avhoppare. Det finns andra parametrar som bör tas hänsyn till i bedömning av ansvarsfördelning, såsom latent hotbild och om individen väntar ett längre fängelsestraff.

Tydlighet i hanteringen

En försvårande faktor i socialtjänstens arbete med personer som vill lämna kriminella nätverk och grupper är att arbetet inte är reglerat i lagstiftning, gruppen avhoppare utgör inte en särskild målgrupp i socialtjänstlagen och det saknas praxis för bedömning och beslutsfattande. Respektive socialnämnd har enskild rätt att genom myndighetsutövning göra en individuell behovsbedömning och besluta om insats för en individ. Därav är behovet av en tydlig och förankrad riktlinje för arbetet stort. Det finns emellertid områden i ärendehantering och ansvarsfördelning som behöver förtydligas i gemensamma rutiner och handläggarstöd, varpå förvaltningen vill betona vikten av att sådana styr- och stöddokument, liksom processbeskrivning, tas fram gemensamt av de fyra socialförvaltningarna.

Personer i hederskontext och våldsbejakande extremism

Riktlinjen föreslår att personer som vill lämna våldsbejakande extremistisk miljö samt hederskontext ska inkluderas i definitionen avhoppare. Avhoppare från hederskontext avser *en individ som utför hedersrelaterat våld och förtryck*.

Förvaltningens bedömning är att riktlinjen i sin nuvarande utformning inte ger tillräcklig tydlighet avseende individer som vill lämna hederskontext, och i viss mån våldsbejakande extremistisk miljö, och riktlinjen lämnar utrymme för olika tolkningar. Om hederskontext ska ingå i definitionen för avhoppare behöver riktlinjen förtydligas. Området är komplext och inte sällan är individer både utsatta och utövare av hedersrelaterat våld och förtryck. Brist på förtydligande och resonemang i riktlinjen, och som även kan visa på hederskontextens komplexitet, ökar risken för att individer far illa och medför svårigheter i hantering, handläggning och gränsdragning gentemot socialtjänstens andra uppdrag avseende hedersrelaterat våld och förtryck.

När det gäller individer i en hederskontext är det inte lika troligt att polisen har motsvarande information som kring individer från de övriga aktuella miljöerna, varpå Polismyndighetens hotbilsbedömning kan behöva kompletteras med riskbedömning gjord av socialtjänsten. Ett sådant förfarande behöver förtydligas i riktlinjen.

Vidare är arbete med familj och anhöriga särskilt komplext och svårt när det kommer till hederskontext, vilket behöver problematiseras i riktlinjen, som i sin nuvarande form betonar vikten av stöd från anhöriga i en avhopparprocess.

Det finns specialiserad verksamhet i Göteborgs Stad som kan ge stöd till personer som lever i hederskontext, bland annat Resursteam heder och Regionalt stödcentrum heder samt till personer i våldsbejakande extremistisk miljö och radikaliserings, i form av Resursteam vid VBE och radikaliserings. Verksamheterna har även ett konsultativt uppdrag gentemot yrkesverksamma och bör omnämnas i riktlinjen.

En alternativ hantering är att stadens arbete med avhoppare i nuläget primärt riktar in sig mot personer som vill lämna organiserad brottslighet och kriminell gruppering/nätverk. I

det här skedet där staden arbetar för att utveckla arbetet med avhoppare kan komplexiteten i främst ärenden i hederskontext riskera att försvåra det arbetet. Vid vad av sådan hantering bör det däremot i ett senare skede utredas hur och åter värdera om individer som vill lämna hederskontext ska inkluderas i definitionen för avhoppare.

Socialtjänsten har ett uttalat ansvar vad gäller stöd och skydd till personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. En individ som riskeras att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck, oavsett om individen tidigare har utövat detsamma, kan ansöka om söker stöd och skydd hos socialtjänsten.

Ärendeprocessen

I socialtjänsten råder stark sekretess för uppgifter om enskildas personliga förhållanden. För att kunna samverka med andra myndigheter i avhopparärenden, vilket är nödvändigt, är det en förutsättning att den enskilde samtycker till att bryta sekretessen. Det kan vara problematiskt att avkräva personen ett sekretessbrytande samtycke initialt, även om det är nödvändigt med samtycke för att komma igång med lämpliga stödinsatser samt för att socialtjänstens och polisens arbete inte ska motverka varandra i det enskilda ärendet. I det initiala skedet, då personen är att betrakta som en potentiell avhoppare, är det dock viktigt att inte äventyra det motiverande arbetet genom att avkräva ett samtycke. För att kunna medge klienten i fråga insatser bör dock ett samtycke avkrävas. När det kommer till ärenden som rör ett hederskontext fyller dock inte samtycket samma funktion för en person inom de andra miljöerna eftersom det inte är lika troligt att polisen har motsvarande information om en potentiell avhoppare från en hederskontext. Det kan således finnas flera anledningar till att inte avkräva samtycke för tidigt i processen.

Definitionen utgår från den nationella strategins definition med tillhörande kriterier, men har snävat in för att ge ett tydligare stöd i bedömningen av avhoppare. Förslaget innehåller även tillägget om att individen ska lämna sitt samtycke till att bryta sekretessen mellan myndigheter. Anledningen till stadens tillägg är att samtycket är av största vikt för att socialtjänsten ska ges möjlighet att utreda individens behov av stöd och kunna bevilja adekvata insatser.

Aktualisering av ärenden

I förslag till riktlinje beskrivs ärendeprocessen för avhoppare. Förvaltningens bedömning är att beskrivningen behöver justeras för att anpassas till befintlig lagstiftning och så som socialtjänstprocessen beskrivs i Valfärdens processer.

Aktualiseringsfasen och förhandsbedömning innebär att besluta om att inleda en utredning eller inte. Socialtjänsten kan då värdera de uppgifter som den enskilde uppger samt vad som bör kunna inhämtas från polisen med den enskildes samtycke, för att besluta om att inleda en utredning eller inte. Juridiskt sett är det möjligt först under utredningsfasen att bedöma om en individ uppfyller de föreslagna kriterierna för avhoppare, så som de uttrycks i förslagen riktlinje. Exempelvis går det inte att fastställa en individs skyddsbehov i det skedet. Däremot kan en utgångspunkt i stället vara det faktum att den enskilde söker samhällets stöd och/eller skydd.

Förvaltningen saknar en tydligare förklaring av potentiell avhoppare. En tydligare förklaring behöver beakta ovan synpunkter avseende ärendeprocessen.

Barn och unga som avhoppare

Som framgår under förvaltningens bedömning ur social dimension finns det flera problematiska aspekter kring att även barn och unga omfattas av riktlinjen.

Förvaltningens bedömningen är att riktlinjen behöver förtydligas gällande skillnaden i handläggning och lagrum för barn och unga respektive för vuxna. Exempel på skillnader som behöver tas hänsyn till:

- **Tvångslagstiftning:** Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) innebär betydande skillnader i handläggning av barn och unga respektive vuxna. Exempelvis kan en 17-åring ge samtycke och därmed betraktas som avhoppare enligt riktlinjen för att sedan återta sitt samtycke och då omhändertas med tvång utifrån den risk som bedöms föreligga
- **Samtycke:** samtycke fungerar inte på samma sätt för vuxna som för barn och unga enligt Socialtjänstlagen (SoL). Även vårdnadshavarens samtycke spelar roll här. Vidare kan, enligt 11 kap 1,2 §§ SoL, utredning ske både med och utan samtycke.
- **Vid SAV,** tar Centrum hand avhopparen och förvaltningen tar hand om resten av familjen. Dessa utredningar behöver löpa parallellt och kommer att kräva god samverkan. Inom förvaltningen kan både avdelning Barn och Unga samt avdelning Vuxen och Försörjningsstöd komma att bli inblandade. I dessa fall är det viktigt med överenskommelser, samverkan samt tydlig ansvars- och kostnadsfördelning. Ska alla placeras på samma plats, eller kan man/ska man dela på dem.

Samverkan med SAV vid över- eller tillbakaflytt

Förvaltningens bedömning är att det saknas tydlighet kring samverkan mellan SAV och de andra fyra nämnderna vid över- eller tillbakaflytt av ärenden. Vid handläggning av ärenden där insatser ska ges både till den enskilde (via SAV) och anhöriga (via aktuell socialnämnd) behöver utredningarna löpa parallellt och kommer att kräva god samverkan mellan socialnämnderna. I dessa ärenden kan det finnas behov av en överenskommelse om kostnadsfördelningen. På grund av detta bör riktlinjen säkerställa att nämnderna ges ett gemensamt ansvar att upprätta rutiner gällande handläggning av anhöriga till särskilda avhoppare.

Intentioner i den nuvarande policyn som behöver stärkas i riktlinjen

Policyns första punkt stipulerar att:

- Alla som vill lämna kriminalitet och kriminella eller våldsbejakande grupperingar (avhoppare) ska kunna få lämpligt stöd av Göteborgs Stad genom för den enskilde gynnande tolkning och tillämpning av befintliga lagar och regler.

Förvaltningens bedömning är att ovan skrivning behöver stärkas och förtydligas i riktlinjen. Det handlar bland annat om bedömning och beslut i själva avhoppärendet men också vid bedömning och beslut om övriga stödinsatser som en avhoppare/särskild avhoppare kan vara i behov av. För att ett avhopp ska bli framgångsrikt är en viktig faktor att den enskilde får stöd utifrån en helhetsbild kring livssituationen så inte olika aktörer, tjänstepersoner och myndigheter gör olika och motstridiga bedömningar i beslut kring den enskilde, vilket följande punkt i policyn anger och det därmed också finns skäl att tydligare lyfta fram i förslag till riktlinje:

- *Särskild hänsyn ska tas till andra myndigheters rekommendationer och bedömningar avseende bland annat individens hotbild och motivation.*

Uppföljning av avhopparärenden

I riktlinjen nämns att Socialnämnd Centrum, genom SAV, ansvarar för att samla statistiken på en stadenövergripande nivå och rapportera till kommunstyrelsen. Förvaltningen gör bedömningen att återrapporteringen även bör göras löpande till Socialförvaltningarna.

Synpunkter från lokalt föreningsliv

I remissutskicket framgår att remittenterna ska inhämta synpunkter från lokalt föreningsliv. Förvaltningen bedömer att riktlinjen inte är av karaktären att lokalt föreningsliv med fördel involveras i remissförfarandet. Riktlinjens syfte är att fastställa kommunens åtagande gällande arbetet med avhoppare, ange definitioner och tydliggöra ansvarsfördelning mellan nämnder samt beskriva hur bedömning och utredning av myndighetsutövande uppgifter ska gå till. Förvaltningen anser däremot att föreningslivet bör involveras i det fortsatta utvecklingsarbetet, för att ta tillvara erfarenheter och kunskap. Därtill kan samverkan med föreningslivet bli viktigt i metodutveckling och utförande av det uppsökande arbetet, där det finns möjligheter att identifiera och lotsa potentiella avhoppare till kommunens ansvariga socialtjänst.

Övriga synpunkter

Förvaltningens bedömning är att riktlinjen bör viga utrymme åt att förtydliga att avhopparärenden präglas av en ambivalens och ibland även rädsla hos dem det berör. Att motivationen kan svikta, variera och komma tillbaka efter att ha försvunnit en period. I dessa avseenden påminner avhopparärenden om ärenden med våldsutsatta kvinnor, vilket är en viktig förståelse att bära med sig vid handläggning av ett avhopparärende. Detta kan med fördel ingå under rubriken ”Utredning av ett avhopparärende”.

Förvaltningens sammantagna bedömning är att den föreslagna riktlinjen i dess nuvarande form behöver ses över och justeras för att den ska kunna utgöra ett stöd i arbetet med målgruppen. Det finns framför allt tre delar i riktlinjen som förvaltningen bedömer är i behov av utveckling, varav två är nödvändiga och en är önskvärd. Av de två nödvändiga avser den ena ärendeprocessen i relation till socialtjänstlagen och den andra hur riktlinjen förhåller sig till skillnaden i det lagrum som styr handläggning av barn och unga jämfört med vuxna. Den önskvärda utvecklingen avser samverkan med SAV, i synnerhet gällande stöd till anhöriga.

Socialförvaltning Hisingen

Christina Alvelin

Förvaltningsdirektör

Martina Lundgren

Avdelningschef

